

Szerb Köztársaság,
Oktatási, Tudományügyi és Technológiai Fejlesztési Minisztérium,
Belgrád

Újvidéki Egyetem BTK,
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék,
Újvidék

KÖZSÉGI ANYANYELVI VERSENY

2017/2018.

5. osztály

A tanuló kódja: _____

Pontszám: _____

UTASÍTÁS A TESZT MEGOLDÁSÁHOZ

Az anyanyelvi versenyre készült teszt összesen húsz feladatot tartalmaz, megoldásukra 90 perc áll rendelkezésedre. A feladatlpra írd fel a kódodat, majd figyelmesen olvasd végig a feladatokat! A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg. Ne feledd, hogy végleges válaszaidat golyóstollal kell beírnod, mivel a ceruzával írt megoldásokat a javító tanár nem értékelheti. De ügyelj arra is, hogy munkád áttekinthető, igényes külsejű legyen! Ha előbb befejezted a munkát, nézd át újra a megoldásokat, és csendben hagyd el a tantermet!

Sok sikert kívánunk!

Javította: _____

5. osztály

Csakhogy a törököket nem verték ám ki a budai Várból abban a nagy csatában! Azt hitték a magyarok, hogy mindet kiverték, de nem. Maradt ott még három, csak nem vették észre. Elbújtak valahogy. Gondolták, ők már nem harcolnak tovább a többi törökkel, inkább itt maradnak. És a budai Várban olyan jó búvóhelyek vannak, föld alatti pincék, folyosók, titkos alagutak, barlangok, hogy aki ott elbújik, azt nem találják meg, ha száz évig keresik is. Várt a három török jó sokáig, aztán nemrégiben előjöttek.

„Talán most már nyugodtan előjöhetünk” – mondták, és igazuk volt. Nem bántották őket, senki se tudta, miféle törökök ezek.

Sütött a nap, a három török elindult sétálni.

„Jé! – mondták. – Nahát! Mennyi új ház!” De legjobban a Halászbástya tetszett nekik, egész nap ott kerengtek a lépcsőkön, kihajoltak a tornyocskákból, integettek, kiabáltak, a magyarok már nevettek rajtuk: „Külföldiek! Persze, külföldiek!”

Minden kis utcát végigjárt a három török, minden udvarba benéztek, még az ablakokon is belestek, de egyszer csak megálltak, és szimatolni kezdtek, rezgett a bajuszuk, úgy szimatoltak, mert éhesek lettek nagyon. Sorra beszimatoltak a Fehér Galambba, az Arany Hordóba, a Fekete Hollóba, de bemenni sehová sem mertek, mert hát ki tudja, mit esznek a magyarok? Így leskelődtek házról házra, korgó gyomorral, míg egyszer aztán benéztek egy ajtón, és ott mit láttak?

FAGYLALT:

vanília

citrom

csokoládé

És ezen kívül torták, habos fánkok, marcipánok, és ami fő, KRÉMES!

Erre a három török jól megszorította a kardja markolatját, nem akartak ők harcolni, de ez más, ezért aztán csatázni fognak, ha kell. Előre! Előre!...

(Mosonyi Aliz: Mesék Budapestről)

1. **Olvasd el** a szöveget, majd **válaszolj** a feltett kérdésekre!

a) Hány török maradt a budai Várban?

b) Hol bújtak el?

c) Mit hittek a magyarok, kik lehetnek ők?

d) Milyen édességeket láttak a törökök?

2. **Keress** a fenti szöveg **ötödik bekezdésében** (dőlt betűs rész) két **tulajdonnevet!** **Írd** is le!

3. Az alábbi mondatok **szerkezetük** szerint milyenek? A mondatok előtti **betűjelet írd** a megfelelő helyre!

- a) Nem bántották őket, senki se tudta, miféle törökök ezek.
- b) Minden kis utcát végigjárt a három török.
- c) Sütött a nap, a három török elindult sétálni.
- d) Csakhogy a törököket nem verték ám ki a budai Várból abban a nagy csatában!
- e) Nem akartak ők harcolni.

Egyszerű bővített mondat: _____

Összetett mondat: _____

Többszörösen összetett mondat: _____

4. **Elemezd mondattanilag** a következő mondatot! A mondatrészeket **aláhúzással** és **betűjelzéssel** jelöld!

- a) A három török megszorította a kardja markolatját.

5. **Karikázd be** a következő szavakban az **igekötőt!**

kiverték, elbújtak, előjöttek, elindult, kihajoltak, végigjárt, belestek, megálltak,

beszimatoltak, megszorította

6. Találsz a fenti szövegben olyan tulajdonnevet, amely mellett -i képző áll, és így melléknévvé vált. **Írd a vonalra ezt a melléknevet!**

7. Függetlenes vonallal **tagold** az alábbi összetett szavakat **előtagra** és **utótagra!**

búvóhelyek, Halászbástya

8. A megadott szavakat **elemezd szerkezetük** szerint! **Írd be** a szóelemeket a megfelelő helyre!

szó	szótő	kötőhangzó	jel	kötőhangzó	rag
törököket					
csatában					
kerengtek					
utcát					
udvarba					

9. Az idézett szövegben (félkövér betűvel) **kiemelt** szót **helytelenül** írták le! **Írd** a vonalra helyesen az alábbi szót: **vanília!**

10. **Figyeld meg** a következő képet! **Írd ki** a mondatokból a **toldalékos számnevet!**

Toldalékos számnév: _____

11. **Pótold** a múlt idejű mondatokban az **állítmányok toldalékát** és a **tárgyak ragját!**

Emese a Kincskereső kisködmön ___ olvas ___ a. Megszere ___ e ezt a könyve ___. Meghato ___ a a kis bicebóca története. Lilla Fekete István elbeszélései ___ olvas ___ a el. Nagyon megkedvel ___ e őket. Elhatároz ___ a, hogy el fogja olvasni a Tüskevára ___ is.

12. **Olvasd el** figyelmesen a szöveget, majd **válaszolj** a kérdésekre, és **oldd meg** a feladatokat!

A strucc homokba dugja a fejét?

A legelterjedtebb hiedelmek egyike valószínűleg az, hogy a strucc, ha veszély fenyegeti vagy megijed, a homokba dugja a fejét, s azt hiszi, hogy ezzel elrejtőzött, tehát már biztonságban van... A strucc valóban elég buta állat, ám a legkritikusabb „bíráló” sem tartják annyira ostobának, hogy a fejét a homokba dugja; ehhez már kifejezetten gyengeelméjűnek kellene lennie. Ilyen viselkedést még senki nem látott tőle, sem fogságban, sem szabadon. Ez a tévhit egy valóban szokatlan, furcsa „struccszokás” megfigyelése alapján keletkezhetett. Ha a madár messziről veszélyt szimatolt, a földre veti magát, kinyújtja nyakát, egész közel a földhöz, és éberén figyel – ugyanúgy viselkedik, ha a fészken ül: hosszú nyakát elfekteti a földön, s így természetes ellenfeleit megtévesztheti, mert úgy néz ki, mint egy kisebb dombocska. Ha azonban közvetlen veszély fenyegeti, ugyanúgy viselkedik, mint a többi „normális” állat, vagyis sürgősen menekülni igyekszik.

(Veress István: 100 jó kérdés az állatvilágról)

- a) **Mit tesz** a strucc, ha messziről **veszélyt** szimatol? **Húzd alá** a szövegben!
- b) Hogyan mondja a szöveg **más szóval** azt, hogy „buta”? **Írd le** mindkét **rokon értelmű** megfelelőjét!

- c) **Hogyan reagálnak** általában az állatok a közvetlen **veszélyre**? **Írd** a vonalra!

- d) Csak az **igaz** állítást **húzd alá**!

Senki sem látta még, hogy a strucc valóban a homokba dugná a fejét.
Csak akkor dugja a homokba a fejét a strucc, ha szabadon él.

13. **Egészítsd ki** a következő hiányos **mondatokat**! Ehhez az alábbi szavak közül **válaszd ki** a megfelelőt!

	ráadták	beadták	
eladták			leadták
	megadták	összeadták	

- a) A győzteseknek _____ a kellő tiszteletet.
- b) A kicsikre _____ a melegebb ruhát.

14. **Olvasd el** az alábbi utcanevet! **Írd le** helyesen a vonalra az utca **magyar nevét!**

15. **Foglald egy mondatba** az alábbi mondatokat! (Például: A róka beteg volt. Nyöszörgött a fájdalomtól. A nyöszörgés hangos volt. = A beteg róka hangosan nyöszörgött a fájdalomtól.)

Édesanya tortát sütött. Borinak készítette. Ma van Bori születésnapja. A torta finom lett.

16. **Olvasd el** a következő szöveget! **Húzz alá** benne **öt összetett szót!**

A Hortobágy Magyarország legnagyobb füves pusztája. Régen olyan kopár volt, hogy köröskörül szabadon végigfuthatott rajta a tekintet, még fák sem állták az útját. Az ember úgy érezte magát a Hortobágyon, mint a tenger közepén. Egy-egy pásztorkutya, sárból vert karám vagy nádkunyhó tűnt fel csak itt-ott. Azután megint a néptelen, ritkás fűvel borított, komor pusztaság mindenfelé.

17. **Javítsd ki** a következő mondatokban található **nyelvhelyességi hibákat!** **Írd le** a mondatokat **helyesen!** A mondatvégi írásjeleken nem változtathatsz.

a) Tünde mindig felakassza a kabátját a fogasra.

b) Lássuk a medvét.

18. Nézd meg figyelmesen a képet, majd oldd meg a feladatokat!

a) Írd le helyesen a második mondatot! Ügyelj a mondatvégi írásjelre!

b) A beszélő szándéka szerint milyen a második mondat?

19. Alkoss egy-egy új szót a következő szavak betűiből a példa alapján! Töltsd ki a táblázatot!

<i>pl. ALBÁN</i>	<i>BÁLNA</i>
RÓKA	
DURVA	
TÁBOR	
ATLASZ	
HAJÓ	

20. **Egészítsd ki** a közmondásokat a hiányzó szavakkal!

_____ nem dolgozik, ne is egyék!

_____ nem inge, ne vegye magára!

_____ sokat ígér, keveset ad.

_____ másnak vermet ás, maga esik bele.

12. a) ...a földre veti magát, kinyújtja nyakát, egész közel a földhöz, és éberem figyel...
 b) ostoba vagy gyengeelméjű
 c) Sürgősen menekülni igyekeznek. / Sürgősen (el)menekülnek.
 d) Senki sem látta még, hogy a strucc valóban a homokba dugná a fejét. (4x0,25=1)
13. a) megadták, b) ráadták (2x0,5=1)
14. Part alatti utca (1)
15. Édesanya ma finom tortát sütött Bori születésnapjára. (1)
Megjegyzés: Minden helyes megoldás elfogadható.
16. Magyarország, körös-körül, egy-egy, pásztorkutya, nádkunyhó, azután, mindenfelé (5x0,2=1)
17. a) Tünde mindig felakasztja a kabátját a fogasra.
 b) Látjuk a medvét. (2x0,5=1)
18. a) Ne legyél vasalódeszka! b) tiltó mondat (2x0,5=1)
- 19.

pl. ALBÁN	BÁLNA
RÓKA	KARÓ
DURVA	UDVAR
TÁBOR	BÁTOR
ATLASZ	ASZTAL
HAJÓ	ÓHAJ

- (5x0,2=1)
20. Aki nem dolgozik, ne is egyék!
 Akinek nem inge, ne vegye magára!
 Aki sokat ígér, keveset ad.
 Aki másnak vermet ás, maga esik bele. (4x0,25=1)